

Publicat el 15-2-2004 a "Diari Levante - EMV".

"De que serveix fer cases cada vegada més boniques (i cada vegada més grans), si els xiquets estan cada volta més a soles, si ja no poden reunir-se amb uns altres xiquets, si només són "duts i recollits" pels adults a hores fixes i sempre pendents del rellotge". Romano Prodi (del pròleg a "Cuando los niños dicen ¡basta!").

La città dei bambini

Carles Dolç *

Francesco Tonucci és un pedagog, psicòleg i dibuixant italià (signa Frato) que porta molts anys d'intervenció en els debats sobre l'escola. Els seus llibres, oportunament traduïts, són ben coneguts entre els mestres. Ara i ací, vull parlar d'un projecte parcialment distint que, des de 1991, porta endavant en diverses ciutats del món i que incideix de manera directa en el debat urbanístic. La città dei bambini, la ciutat dels xiquets, és una experiència en marxa a Nàpols, Roma, Rosario, Buenos Aires o Reus, fins més d'una trentena de municipis, una experiència de participació de les persones menudes en el diagnòstic dels problemes i les alternatives de la ciutat. En 1997 va publicar "La ciudad de los niños" (Fundación G. Sánchez Ruipérez, 1997), una reflexió sobre unes urbs contemporànies adaptades bàsicament a les necessitats dels adults i una proposta per a repensar-les des d'un punt de vista nou. Tonucci considera que els xiquets són un indicador ambiental ben sensible. Entre moltes altres coses, hi deia: "si en la ciutat es troben xiquets que juguen, que passegen a soles, significa que la ciutat està sana; si en la ciutat no es troben xiquets significa que la ciutat està malalta"; L'evolució recent de les nostres ciutats ha oblidat ells i també d'altres ciutadans... El llibre llançava la proposta de crear àmbits --laboris-- municipals de participació efectiva de xiquets, una experiència que havia iniciat a la ciutat de Fano (Itàlia).

Doncs bé, Francesco Tonucci acaba de publicar, sis anys després, un nou llibre, "Cuando los niños dicen ¡Basta!" (Fundación G. Sánchez Ruipérez, 2003), on fa el primer balanç d'unes experiències que es porten endavant en diverses ciutats i ens trasmet idees i alternatives que hi ha aparegut. Són propostes dels xiquets sobre la ciutat, uns ciutadans menuts d'edat però no tontos, que estan capacitats per aportar un punt de vista tan fonamental per a la comunitat com els de les generacions majors. Tonucci va més enllà i argumenta que les idees recollides en eixos laboris no són per a fer un projecte de xiquets sinó un veritable projecte de ciutat per a tots els ciutadans.

Si analitzen els comentaris i les propostes que hi han aparegut, trobe que ha de donar la raó a Tonucci. Són idees sobre com hauria de funcionar la ciutat, criteris alternatius per a l'urbanisme, criteris intel·ligents, molts d'ells coneguts però sistemàticament

bandejats per la pràctica urbanística. Es tracta de comentaris, suggerències i reivindicacions al voltant de l'espai públic, començant per la proposta de restituir-lo per al joc dels infants. Tonucci ens conta, per exemple, que un grup de xiquets va fer la següent proposta al Consell d'Europa: «En la ciutat, els xiquets haurien de tindre per jugar el mateix espai que els adults tenen per aparcar els seus cotxes». Podeu imaginar la càrrega transformadora d'aquesta idea? La proposa un sector dels ciutadans, però quants beneficis se'n derivarien per a la qualitat de vida urbana en general, per a la gran majoria?

El llibre està ple d'idees suggerents sobre les modalitats d'apropiació dels espais públics, la relació entre espai i activitats lúdiques o la denúncia dels estereotips de llocs públics. Sorprèn trobar-se comentaris de xiquets a favor dels interessos dels vianants abans que els dels conductors dels cotxes. Sorprèn? Possiblement no ens sobtaria si ens col·loquem en la condició d'un xiquet que pretenga fruir del carrer. D'un xiquet o d'un major, perquè de la defensa que els xiquets puguen anar a escola a soles, es passa a la de la bicicleta com a mitjà de transport més democràtic, a raonar sobre l'estètica dels carrers, a proposar que les voreres es dissenyen més amples o que es creen moltes places urbanes encara que siguen petites (aquesta última idea, per exemple, es va recollir al «Consejo de los niños» de Rosario, Argentina).

La dels xiquets és una mirada nova sobre la ciutat. L'experiència de la seua participació en definir unes urbs renovades esdevé material per a l'urbanística, un material necessari per a polítics, arquitectes, enginyers, i tutti quanti. El llibre que comente és, sortosament, un text no disciplinar que pensa en una ciutat per a tots els ciutadans.

* Arquitecte-Urbanista

Fitxer baixat de <http://www.terracritica.org>